

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .63) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .58) ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .64) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .66) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .71) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .61) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .61) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .56) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .60) และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .63) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวม ($r_{xy} = 0.70$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว (X_2) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_2y} = 0.67$)

ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_1y} = 0.63$)

ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_3) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_3y} = 0.60$)

ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_5) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_4y} = 0.59$)

ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) มีความสัมพันธ์ปานกลางกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_5y} = 0.55$)

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี คือ ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว และด้านวิสัยทัศน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.706 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.498 สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 49.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 1.489 + 0.270X_2 + 0.203X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.320ZX_2 + 0.218ZX_1$$

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_3) ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_5) ไม่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัวและด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 49.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี เห็นความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถปรับประยุกต์การดำเนินงานให้ทันสมัย หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วเท่าทันเหตุการณ์ด้วยความคิดใหม่ มีวิสัยทัศน์ทำให้ผู้นำสามารถนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน สามารถกำหนดกรอบในการทำงานเพื่อตอบสนองนโยบายและจุดเน้น ด้วยการวางแผนและแนวทางการทำงานที่สามารถยึดถือปฏิบัติได้ ซึ่งวิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและมีความเป็นกระบวนการมากขึ้น เพื่อให้การทำงานนั้น ๆ ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมศึกษามีประสิทธิภาพ ดังผลการวิจัยของ โอลส์สัน (Olsson, 2012 : 3) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำความคิดสร้างสรรค์และทฤษฎี การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำและสมาชิก ผลการศึกษาพบว่า วิสัยทัศน์ของผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามมีความคิดสร้างสรรค์ได้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ตามปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถรวมถึง การพัฒนาและสนับสนุนด้านแหล่งทรัพยากรความรู้ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ และผู้ตามที่ดี จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นอีกด้วย เช่นเดียวกับ มนัญชยา ควรรำพึง (2564 : 154) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ

ผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางให้การบริหารสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อเป็นความรู้สึที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหาร นอกจากนี้ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีกระบวนการคิดใหม่ ๆ ที่หลากหลาย ยอมรับและเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมได้อย่างกลมกลืนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน จะสามารถนำพาสถานศึกษาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิสัยทัศน์ที่ดีช่วยให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น รวมถึงการมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับ ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีจะมีระดับการบริหารงานวิชาการในระดับมากตามไปด้วย ในทางกลับกันหากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับน้อย การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีจะมีระดับในการบริหารงานวิชาการระดับน้อยตามไปด้วย เนื่องด้วย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นทีมงานในการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ที่ช่วยปรับปรุงการบริหารงานวิชาการได้ดีขึ้น การใช้ความคิดสร้างสรรค์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การบริหารงานวิชาการที่มีการสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและส่งเสริมความร่วมมือในทีม ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างราบรื่นตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : ออนไลน์) ได้ระบุถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญและอาศัยการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้และความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติการประเมินผล

การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังผลการวิจัยของ สุกัญญา นิ้มพันธ์ (2563 : 156-157) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษามีหลักการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหาร ครูผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนา จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความ ต้องการของชุมชนและสังคม มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังมุ่งจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานด้วยวัดผล ประเมินผลตามมาตรฐานคุณภาพการจัดหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตรวจสอบได้ตลอดทุกช่วงชั้น สถานศึกษายังส่งเสริมการร่วมมือเป็น เครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่า หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูง การบริหารงานวิชาการจะมีคุณภาพสูงตาม ไปด้วย เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ทีมงานคิดวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมซึ่งจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงาน ที่ดีทำให้การจัดการศึกษาทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างมี ประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นในการปรับตัว ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน การศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไป ผู้บริหารสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาการบริหารจัดการ ดังผลการวิจัยของ มาติเซนและคณะ (Mathisen and other, 2012 : 367-382) ที่ได้ศึกษาบทบาท ของผู้นำเชิง สร้างสรรค์ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำเชิง สร้างสรรค์ มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานด้วยการเป็นแบบอย่างและการสร้างแรงบันดาลใจ และมีอิทธิพล ทางอ้อมด้วยการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ อีกทั้ง ลาร์สัน (Larsson, 2012 : 3) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำที่สร้างสรรค์ต้อง มุ่งเน้นผลลัพธ์และความสำเร็จของสถานศึกษาให้เกิดในระยะเวลาอันสั้น ให้ความสำคัญกับผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์และมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา และสร้างวัฒนธรรมของ สถานศึกษาที่เข้มแข็งเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของการร่วมมือกันเพื่อบรรลุ

เป้าหมายทางการศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในลำดับถัดมาแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการคิดค้นแนวทางใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายระยะยาว มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้ายการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลที่อยู่ในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและให้ความสำคัญกับความต้องการเฉพาะของบุคคล การวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 การที่ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและทันสมัยช่วยทำให้การศึกษามีความก้าวหน้าและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธิติสุดา แก้วหาญ และทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2564 : 170) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ตามแนวคิดของครู พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมถึงงานวิจัยของ ฉัตรชัย ศรีทอง และคณะ (2565 : 56) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ปักกระโถ (2565 : 123) ที่ได้ศึกษาการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงงานวิจัยของ นงเยาว์ สิงทองกุล และอำนวยการ มีราคา (2564 : 154) ที่ได้ศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง มนูญชยา ควรรำพึง (2564 : 154) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดนอกกรอบ ส่งเสริมการทดลองและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้สถานศึกษากลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารควรเน้นผลลัพธ์และกลยุทธ์ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยส่งเสริม พัฒนาการศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงในสังคม ช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรยังช่วยให้การเรียนการสอนมีมาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในระยะยาว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการสนับสนุนให้ครูมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนแสดงถึงการตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนให้มีมาตรฐานเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาว ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ วางแผนกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนและใช้เครื่องมือที่หลากหลายเชื่อมโยงกับระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสุดท้าย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาโดยรวม การวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในอนาคต ดังผลการวิจัยของ จาตุรงค์ ยตะโคตร (2564 : 154) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อีกทั้ง สุภัตญา นิมพันธ์ (2563 : 156-157) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ
 ธีรุตม์ณัชชัย ชัยภัทรโธวัต และคณะ (2565 : 137) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่
 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัด
 นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงงานวิจัยของ อรทัยริน
 เลิศจิรัชยวงศา และคณะ (2564 : 273-274) ที่ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหาร
 ส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
 นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของครูที่มีความมุ่งมั่นใน
 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและ
 เป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ
 ตอบโจทย์ความต้องการทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ
 ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับ
 ต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีช่วยเสริม
 ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวัดผลและประเมินเพื่อปรับปรุงการ
 เรียนการสอนได้ตรงจุด และควรมีการนิเทศภายในเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีมาตรฐานอันจะ
 ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำร่อง
 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอันดับ
 สุดท้าย จึงเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและพัฒนาทักษะความเข้าใจในการสร้างบรรยากาศที่
 เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ การกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด การสนับสนุนการริเริ่มใหม่ ๆ
 และการเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำพาสถานศึกษานำร่อง
 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรีไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้นและเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่
 มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี
 ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะและ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัล และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปนี้

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมหรือวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำไปปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน
3. ควรศึกษาผลกระทบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น